શિવ વિવાહ,

સનાતન આદિ ભક્તજનોને વાસ્તે

કવિ. રણછોડ ભાઇએ

બનાવ્યો.

તે

પ્રાણશંકર નારાયણ

તથા

અ૦ નં૦ દ.હા. શ૦ ગુ૦ નિ૦ આ૦

છગનલાલ વલ્લભરામે.

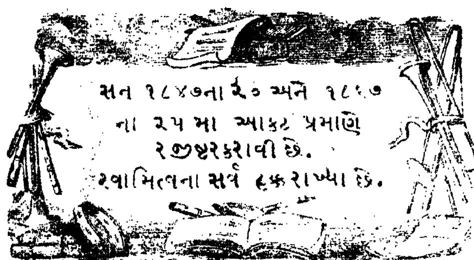
છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યો.

અમદાવાદમાં

નામાની હવેલી મધ્યે યુનાઇટેડ પ્રિંટિંગ અને જન
રલ એજન્સી કંપની ''લિમિટેડ''ના પ્રેસમાં
રણછોડલાલ હીરાચંદે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૩૦.

કીમત ચાર આના.

સન ૧૮૪૭ના ૨૦ અને ૧૮૬૭
ના ૨૫ મા આક્ટ પ્રમાણે
રજીષ્ટર કરાવી છે.
સ્વામિત્વના સર્વ હક રાખ્યા છે.

ઉત્પતિ.

આદી પુરૂષ જેના અંગમાં આ સરવે વિશ્વ રહેલુંછે,
ની સ્રષ્ટી કરવાની ઈચ્છા થઈ, ત્યારે પોતે રજ,તમ,ને સ
ત્રણ ગુણે કરી ત્રણ પુરૂષ ઉમત્ર કરેચા તે ત્રી[illegible]ણી પુરૂષ ર
પણ ત્રીગુણ થઈ તેમાં રજો ગુણે કરી બ્રહ્મા થયા તેની પ્ર
.તરસ્વતી ને તમો ગુણે કરી માહારૂદ્ર થયા તેની પ્રક્રતી મહા.
ત્વ ગુણે વિષ્ણુ થયા તેની પ્રક્રતી મહાલક્ષ્મી.— બ્રહ્મા
ા. વિષ્ણુએ પાલણ કરવું. ને મહારૂદ્રે સંહાર કર
હવે આ વખત સૃસ્ટી ઉત્પન્ન કરવાનોછે. માટે
ી એવા જે મહારૂદ્ર તેણે (નિલ લોહીત) શિવ રૂપ
મહાકાળી એ પોતે દક્ષ પ્રજાપતિને ત્યાં જન્મ લી
ા; ત્યાં સતી નામ ધારણ કર્યું. હવે કોઈ સમય સતી
કે,હે સ્વામીનાથ આપ ઈશ્વર છતાં આ જે ધ્યાન કરોછો
રે શિવ કહે હે સતી એ વાત ગુહ્યછે. પણ સમય
દેખાડીશ.—હવે ત્રેતાયુગને વીષે રામચંદ્રજી પીતા વચને
ાસ ગયા. ત્યાં પંચવટીમાં રાવણ સીતાનું હરણ કરી ગયો આ
ોગ દુ:ખને લીધે રામચંદ્રજી રૂદન કરતાં વનમાં ફરે
શક્તિની દ્રસ્ટીએ પડ્યા. ત્યારે શિવ કહે હે સતી
કહેતી હતી કે તમે કોનું ધ્યાન કરોછો. માટે હવે જે
કરવું તે પેલા એ પુરૂષ આવેછે, તેમાં ઘનશ્યામ
સતી કહે હે માહારાજ ઈશ્વર તે વળી આવા મા
થએલા હોય? માટે જો આગ્ના હોયતો હું પરીક્ષા
હે એ વાતમાં સાર નથી પછી તમારી મરજી. સત
ત્યાં. રામચંદ્રજીએ આવતાં જોઈ જનુંની [illegible]
ોલજ્જા પામી પાછાં આવ્યાં. શિવ કહે મારૂ કહ્યુ
તાનું રૂપ લઈ વ્યર્થ ગઈ. તો હવે આ દેહે કરી હું ત

ગીકાર કરૂં નહીં; સતીને ક્ષોભ થયો. હવે વિશ્વસ્રવા :
નમાં સર્વ દેવ બેઠાછે ને દક્ષ આવ્યો ત્યારે સર્વ
ા થયા પણ શિવ ઉઠયા નહીં તે જોઈ દક્ષને અભીમાન
સરવ દેવે મારો સત્કાર કર્યા પણ શિવે મારો સત્કાર
ી માટે હું ખરો તો શિવને દેવની પંગતીથી દુર કરૂં પછે
ંભી શિવનું નોતરૂં કાપ્યું, તે યજ્ઞમાં સતીએ જવાની ઈચ્છા ક
મહારાજ આજ્ઞા હોયતો હું જાઉં; કેમકે તમારે આમાં
હુંતો તેની પુત્રીછું શિવને ગમતી વાતછે,
આવે તેમ કરો, તે સાંભળી સતી ગયાં તો
બાપનો આદર સત્કાર તથા રૂદ્ર કળસનું થા
પણ નહીં, તેથી સતીને મહા ક્રોધ થયો. તેથી
ની વડે કરી દેહ મુકત કર્યો. ત્યાર પછી શકિતએ
માચળને ઘેર અવતાર ધારણ કર્યો ને શિવને વર્યા, તે વ
કવિ રણછોડ ભાઈએ વિસ્તાર વડે કર્યું, તેઆ શિવ વિ
આ પુસ્તક મને ઘણી મુસ્કેલીથી મળેલું ને છપાવાની
ઘે બરાબર શોધાઈ શકાયું નથી, માટે વાંચનાર સુજ્ઞજ
વાંચવું. ને ભુલચુક માફ કરવી.

માણસ ૨૫ થીજાદે નકલ ખરીદ કરશે તો તેને સેં
ણે ફી કાપીઆપવામાં આવશે ને જે ટપાલ માર્ગે મં
ાનું ખરચ મગાવનાર ધણીએ આપવું પડશે.
—અમદાવાદ રાજામેહેતાની પોળમાં

પ્રાણશંકર નારાયણ

नमः शिवाय नमः

श्री गुरुचरण कमळे भ्योनमः

श्री गणेशांबीकायनमः

મંગળં ભગવાન વિષ્ણુ, મંગળં ગરૂડધ્વજ.
મંગળં પુંડરીકાક્ષ, મંગળાયતનો હરિ.
ગુરૂ બ્રહ્મા ગુરૂ વિષ્ણુ, ગુરૂ દેવ મહેશ્વરં;
ગુરૂ એક પરીબ્રહ્મં, તશ્મૈ શ્રી ગુરૂવે નમ.

કડવુ ૧ લું. રાગ ધોળ.

શ્રી ગુરૂચરણે હું લાગું પાયજી ॥ માગું વાણી જે નીરમળ થાયજી ॥
શિવ વીવાહ ગાવાનું મનજી ॥ દાસને થાઓ ઇચ્છા પરસન્નજી ॥
રીબ્રહ્મના ગુણને ગાઉજી ॥ સ્તવન કરતાંમાં સુખીઓ થાઊજી ॥
ખંડબ્રમાંડ તણા પતિ સારજી ॥ વિશ્વંભર પુગદારધારજી ॥
ગા શકિત તે આપે અંગજી ॥ પ્રગટ્યાં આપ નવનિધી રંગજી ॥
િ તનયા સુશોભીત કાયજી ॥ કોટી શશિ જોઈ વિસ્મિત થાયજી ॥
પરણશે સાક્ષાતજી ॥ વિશ્વ તણાં તો પ્રગટ્યાં માતજી ॥
શુભ વપુ સોહેજી ॥ જેને તેજે ત્રિભોવન મોહેજી ॥
ા ધરે જોઈ રૂપજી ॥ પુત્રી જનમે મેં ખોયું દુઃખજી ॥
તિમીર જાયજી ॥ માત પીતાને હરખ ન માયજી ॥

નાથે ગોતમ અંગજી ॥ એમ સખીઓમાં રમતાં રંગજી ॥
ન લેપન કરતીજી ॥ પુષ્પ અરપીને હર્ષજ ધરતીજી ॥
ની સુંદીર દેહજી ॥ માત પિતાને ઉત્તમ એહજી ॥
કરપુર [illegible] શુભ બેહેકેજી ॥ હસ્ત હસ્તી સુંઢથા લેહેકેજી ।
પંક્તિ દાડમ કેરી ઓળજી ॥ ઉષ્ટ પ્રવાળી સમ રક્તચોળજી
ખ નક્ષત્ર સમ શુભ ચળકેજી ॥ મુખ કોટી સૂર્ય સમ ઝળકેજી ।
કેશથી નાગ લજાયજી ॥ સ્વરે કોકિલા સમ શુભ ગાયજી ॥
પ અનુપમ સારજી ॥ વર્ણન કરતાં ન આવે પારજી ॥
હીને બોલાવેજી ॥ અમ્રીત રસનાનીવાણી ભાવેજી ॥
રાણી કહે માતા પુણો, ઉમયા વદે વચન.
ગુણાંડ કહે છે સ્વપ્નમાં, થયું જેહ વળી મન. ॥ ૧ ॥

કડવું ૨ જું. રાગ ઢાળ

હો મેનાંમાડી આજ આણંદ મહારે અંગેરે ॥ હો મેનાંમાડી તપ કર
વા જાવું રંગેરે.॥ હો મેનાંમાડી ધ્યાન ધરૂં વિશ્વાસરે ॥ હો મેનાંમા
જે પુરશે મનની આશરે. ૧
હો મેનાંમાડી જે ત્રીભુવનના ભૂપરે ॥ હો મેનાંમાડી દીઠું મેં
સ્વરૂપરે ॥ હો મેનાંમાડી કૈલાશના પતિ વરવારે.॥ હો મેનાં
જાવું નિશ્ચય તપ કરવ
હો મેનાંમાડી કષ્ટ શરીરે જ્યારે કરીએરે ॥ હો મેનાં માડી તો
વર વરીએરે ॥ હો મેનાંમાડી વિશ્વપતિને આરાધુંરે ॥ હે
ધ્યાન ધરીને
હો મેનાંમાડી પંચ્છાવરને જોવારે, હો મેનાંમાડી જન

ારે.॥ હો મેનાંમાડી હર્ષ ભર્યો હૈયામાંયરે॥ હો મેનાંમાડી
આજ્ઞા માગી કું જાઉ ત્યાંયરે. ૪

ો મેનાંમાડી એ કારણ તપ કરવુંરે.॥ હો મેનાંમાડી રણછોડના
સ્વામીને વરવુંરે. ૫

દુ.—વરવું કહે માતા સુણો, ઉમા વદે વચન.
રણછોડ કહેછે સ્વપ્નમાં, થયું એમ વળી મન. ૧

કડવું ૩ જું. રાગ વેરાડી.

પારવતી ચાલ્યાં તપ કારણે.॥ કાંઈ હૈએ તે હર્ષ નમાયજો॥
જય વિજયા ત્યાં લીધાં સંગમાં ॥ ત્યાંતો શુભરે શુકન વળી થાયજો॥
પારવતી ચાલ્યાં તપ કારણે. ૧

માત પિતાને ચરણે નમી॥ વંદી શુકનને પોતે પળાયજો॥
નગ્ર બહાર જઈને વળી॥ થયાં વાહન વીરકત ત્યાંયજો॥ પા૰ ૨
મહાવનમાં આવ્યાં માનુની॥ જ્યાંહાં શુભરે ગંગાનું તીરજો॥
સ્નાન કીધું સુખ કારણે॥ નાહી નીર્મળ કીધું શરીરજો॥ પા૰ ૩
ધનવાળી બેઠાં અંબીકા॥ ભસ્મ લેપન કીધી કાયજો॥
તપ કરી ખટ માસનો॥ બેઠાં તપ આદરી મનમાંયજો॥ પા૰ ૪
ાદીક કર્મ આચરી॥ ધરે ધ્યાન હૃદય ત્રિપુરારજો॥
શિવ ે ાવાની રળી॥ માટે કષ્ટ આરંભ્યું અપારજો॥ પા૰ ૫
ય કમા શિવ સ્થાપીયા॥ ચિત્ત ધરીયું ચરણની માંયજો॥
ત્તી કરી॥ થાય ભક્ષણ ન બીજું કાંયજો॥ પા૰ ૬
કરી પ્રદ પણે॥ કીધું અન ઉદક વળી ત્યાજજો॥
જપ માંડીયો॥ ઈચ્છે મળવાને શ્રી માહારાજજો॥ પા૰ ૭
ો પ્રાણ કુંપીઆ॥ પંઢા પીંગળા ને કીધી સાધ્યજો॥

બ્રહ્મરંધ્ર શબ્દ ઉઠીઓ ॥ એવું સ્મરણું કરેછે અગાધ્યજો ॥ ૫ા
પંચાગ્નની સાધે પ્રેમદા ॥ સીત રૂતુમાં તે જળની માંહજો ॥
દશ દિશા રૂધી દેહની ॥ એવું કષ્ટ કરેછે ત્યાંહજો ॥ ૫ા
તવ કૈલાશ લાગ્યું ડોલવા ॥ શિવે જાણ્યું જપે મુને કોયજો ॥
આત્મજ્ઞાને કરી ઓળખ્યી॥જાણ્યું શકિત એ મહારી હોયજો ॥ ૫ા
માટે જોઉ જઈ પ્રૌઢતા એહની॥ નિશ્ચે ડગવાની નહીં તોયજો ॥
બ્રહ્મચારી રૂપ ધારીને ॥ પુછ્યું તપ કરેછે આ કોયજો ॥ ૫ા૦
શીવજુની દીઠા જ્યાંહરે ॥ અર્ઘપાદે પુજ્યા ત્યાં ઈશજો ॥
કરૂણા કીધી તમે અમ ભણી॥કહો ક્યાંથી આવાગમ ધીશજો ॥ ૫ા
વચન શુણી શિવ બોલીયા ॥ અમો બ્રહ્મચારીનો દેહજો ॥
રણછોડના પ્રભુ એમ કહે ॥ ઉભા દેખ્યી અમો તપ નેહજો ॥ ૫ા૦
વલણ.—તપ દેખ્યી ઉભા રહ્યા, આશ્ચર્ય થઈ અમો આય. રે
બાળકુંવારાં તપકરો, શી ઇચ્છા મનમાંય રે. ૧

કડવું ૪ થુ. રાગ સોરઠ.

એવું કહીને શિવ બોલીઆ ॥ આપે ઉમયાની સાથ ;
શાને કારણ તપ માંડીયું ॥ હૈયું રાખ્યીને હાથ ॥ ૧
માહાવનમાં તમે માનુની ॥ કષ્ટ કરોછો શરે ॥
માત પીતાએ કેમ મોકલ્યા ॥ ધારણ રાખ્યાને ' ૨ ॥
બાળ કુંવારાં તપ કરો ॥ શી ઇચ્છા મનમાંય ॥
ઉગ્ર ઉપાસન માંડીયું ॥ ધીરજ રાખ્યીને આંય ॥
એવું શુંણીને તે બોલીયાં ॥ લાગી મુનીનેરે પાય
કૈલાશ પતિનેરે પામવા ॥ કષ્ટ કરયું છુ કાય ॥
ત્રીપુરારી મળે જાહરે ॥ પ્રસન્ન થઈનેરે એહ ॥

નહીંતો હું અહીંથી ઉઠું નહીં આપાકું નિશ્ચય દેહ ॥ ૫
આતન અરપ્યો મેં એહને ॥ અવર ઇચ્છા ન થાય॥
પરીબ્રહ્મ પ્રસન્ન થયા વિના ॥ મંદીર નવરે જવાય ॥ ૬
એવું સુણીને હસિ બોલીયા ॥ રણછોડના પ્રભુમુખ ॥
પેટ ચોળે શૂળ નિપજે ॥ શાને માગેછે દુઃખ ॥ ૭
મુ.—દુઃખ માગેછે દેહને ॥ તું ભજેછે જુગદીશરે ॥
સર્વ અમંગળ જેહમાં ॥ એહનિરંજન ઇશરે ॥૧॥

કડવું ૫ મું. રાગ દેશી.

સાંભળ શ્યામારે વાત કહું એક સાચી, એ ઇશ્વરનેરે શું બેઠીછું રાચી;
તું સસીવદનીરે એજોગીછે આપે, જાત નિરંજનરેનહીં એને માબાપે. ૧
તુજમુખજોતાંરે મુજનેચિંતાથએ, એછેજોગીરે ભસ્મધરેનિત્યકાએ;
કાજેરે એવા સુખને જાચે, ભૂત ભૈરવમાંરે નિશદીન એતો નાચે. ૨
શણરે જેને અંગે શોભે શાસુખ ઉપરરે મન તારૂ ત્યાં લોભે
.રે કરમાં કંકણ જેને, શું સમજીનેરે મોહ પામીધું તેને. ૩
રે ડાકને ડમરૂ વાગે, વાહન નંદારે તેશી ભાવટ ભાગે;
રરે એતો ઓઢે અંગે, તું કયમ શોભેરે એ જોગીને સંગે. ૪
ગરે મંગળ એક ન દીસે, શું સુખ જોઇનેરે મન તારૂં ત્યાં હીસે;
વુંરે ઇશ્વર સરખા રાએ, કોટીશશિવતરે દીસેજેહેની કાએ. ૫
ચીરે સૂરપતિને પરણાવું, આપોઆજ્ઞારે વીવાહ કરવાજાઉં;
.રે વાયક સુણીયાં જ્યારે, મુર્છાપામીરે વસુધા ઢળીયાં ત્યારે.
હેછેરે એ દ્વિજ અહીંથી જાએ, સ્વામીની નિંદારે સુણતાં
જાએ; કોટી બ્રહ્માંડજરે એક રૂપછે જેને, મુખ એવ જોવુંરે
કેમ નિંદેછે તેને. ૭

અનેક ઉપાયેરે મન નવ ડગીયું જ્યારે, રણછોડના પ્રભુરે પ્રગટ થઇ
મળી ત્યારે.

ચલણુ—પ્રગટ થયા અંબીકા ત્યાં, નમી નમી લાગ્યાં પાય
પ્રસન્ન થઇને પ્રેમથીરે, કહે સુખ સાગરે થાય.

કડકું ૬ ઠું. રાગ સોરઠાની દેશી બેહદતી.

સુત બોલીયારે સનકાદિક શ્રવણે ધરે, સખી શ્વાંનીધરે ૨
તે સ્તુતી કરે. ૧ અંબુ અદભુતરે ગૌર રૂપ ગંગાપતી, જોઇ રૂપને
કોટી લાજે કંદર્પ અતી. ૨

શિવ પુરાણરે પંદરમે અધે સહી. તપ જોઇનેરે પ્રસન્ન થયા પોતે તહી.
વિશ્વ મોહનેરે પ્રસન્ન થઇ વાણી કહી, તારા ભાગ્યમાંરે બાકી હવે કાંઇ
નવ રહી. ૪ થયો પ્રસન્નજરે જોઇ પુણ્ય તપ તાહરૂં. ચિત્ત ચોરીરે મન
હરી લીધું મા૮

માગો માગોરે આપું જેહ ઇચ્છા હશે ॥ મનવાંછિતરે મ
નોરથ થશે ॥ ૬ ગંગાસ્વાનીધરે ઊમઆ કહે હર્ષ ભર્યાં ॥
શિવ વરને નિશ્ચે

થયા પ્રશન્નજરે ભૂવનાં બંધન કાપીયે ॥ માગુ એટલુંરે ચર્ણ
આપીયે ॥ ૮ થયો દરશનારે મંદીર ચાલોને માહરે ॥
નરે સદા હું આધીન

વિશ્વ મોહનારે વશ કીધું મન માહરૂં ॥ નિશ્ચય જાણ
ધરૂં નિત્ય તાહરૂં ॥ ૧૦ માટે ચાલોરે કૈલાશપુરને સો
ભાગી કરજોરે નિજ મંદીરજણી આજ
કરજોડીરે ઊમઆ કહે શિવ તણુંયે ॥ થયા પ્રસન્નજરે
...યે ૧૨ હિમાચળનેરે ઘેર જન્મ લીધા સહી

તાતનેરે હર્ષ ઘણો આપો નહીં ॥ ૧૩
પુત્રી પરણશેરે મનના મનોરથ સૌ થશે ॥ સુર મુનીવરરે વસુધાપતી
સર્વે આવશે ॥ ૧૪ ઇચ્છા એવીરે માત તાતને મન ઘણી ॥ થયા
પ્રસન્નજરે આશા પુરો હવે તે તણી ॥ ૧૫
એમ વીધાએરે વિવાહ કરો મુજને વરો ॥ ઔશધિપૂરનેરે પ્રીતે આ
આવી પાવન કરો ॥ એવું સાંભળીરે પ્રસન્ન થયા મનમાં અતી. ધન્ય
ધન્યજ રે તુજને શીરોમણી છે સતી. ૧૬
જાઓ તાતનેરે તપ મેલી મંદીર તમો ॥ વિવાહ અર્થેરે સાત ઋ-
ષી મોકલું અમો ॥ એવું કહીનેરે અંતરધ્યાન હવા હરી ॥ આમ ઉ-
મઆરે તાત મંદીર આવે ફરી ॥ ૧૭
નવિજયારે સમરશી આવ્યા નહીં ॥ હિમાચળનેરે વધામણી વેસે
દાસ રણછોડરે ભવનાં બંધન વામીયા ॥ પૂરે લોકજરે શુ-
ભરે વધામણી પામીયાં.
ધામણી સૌ પામીયા ॥ આણંદ અંગ ન માયરે;
વિધી લેઇ હાથમાં ॥ હર્ષ ભર્યા સૌ જાયરે. ૧
૭ મું. રાગ રૂક્ષમણી વીવાહના દ. ૧લા નો.
કહે સુતરે પુરાણી ॥ એહ કથા વીધીએ કહોરે ॥
રાણુમાં શિવનોરે વિવાહ ॥ યથા યોગ્ય શેર લહોરે ॥ ૧
શ્રી હરએ હસી બોલ્યા ॥ મુનીવર સર્વે તે સાંભળેરે ॥
(વતી) વરરે પામીને ॥ તપથી તે પુરમાં આવ્યાં વળીરે ॥ ૨
ધામણી મેનકા હરખ્યાં ॥ કુટુંબ સહીત સામાં આવ્યાંરે ॥
ોદર સહુનેરે મળીયાં ॥ દર્શન તે સર્વેને ભાવ્યાંરે ॥ ૩
ન આણંદરે પુજા ॥ પુરના તે લોક પ્રેમ [illegible]રે ॥

વનકુળ વસ્ત્રો તજાવ્યાં વિધીએ ॥ અમુલ્ય વસ્ત્ર અંગે ધરેરે ॥ ૪
મુક્તાહાર મનોહર કંઠે ॥ મણીમય આભરણ પેહેરતાંરે ॥
રત્ન જડીત વપુ નખ શીખ શોભા ॥ મંદીરમાં હરખે જતાંરે ॥
કોટી શશિ સમ નરખીને હરખે ॥ જગ અંબુજની શોભા ઘણીરે ।
વિશ્વની મોહન હિમાચળ ઘેર ॥ પ્રગટ થયાંછે પોતે મૃણીરે ॥ ૬
ઔશધીપુર અતી સુંદર નગરી ॥ પવિત્ર જન સૌ વસેરે ॥
પારવતી પરીબ્રહ્મને સમરે ॥ વિવાહની વાત કયારે થશેરે ॥ ૭
અખીલ બ્રહ્માંડના ઇશ્વર એતો ॥ કહાંને ગયા મુજને સહીરે ॥
શ્રીફળ આપી રૂશીની સાથે ॥ વિવાની વાત કા'વે નહીંરે ॥ ૮
હજુએ ન આવ્યા મુનીવર માટે ॥ ચિત્તમાંતો ચિંતા થાયછેરે ॥
અન્ન ન ભાવે ને નિંદ્રા ન આવે ॥ એક પલક જુગ જાયછેરે ॥
અંતરજામી અંતર જાણો ॥ રખે જાતા તમો વીસરારે ॥
ધન અરપ્યું તમ ચરણે ॥ હુંતો સાચેથી બેઠી વરી
વ્યાસ કહે સુણો સનકાદીક મુની ॥ એવી અંબા સ્તુત
કૈલાશપતિ કરૂણા નીધિ કાહાવે ॥ જાણ્યું તે ધ્યાન મહાર
સાંભરીને સમરે સદાશિવ ॥ સપ્ત તે વેગે આવ્યા તહીં
હર્ષ ભર્યાં નીજ્જનની સંગાથે ॥ ભાગ્યમાં બાકી હવે નહ
જપ તપ તીર્થ કરે નવ પામે ॥ ધ્યાન ધરેછે જોગી જન
અશ્વમેધાદિક યજ્ઞ કરે પણ ॥ સ્વપ્ને ન પામે તેની ગતી
એ પ્રભુએ નિજ મંદીર તેડ્યા ॥ ઉદય થયો ભાગ્ય તણો
આસન આપી મુનીવર પુજ્યા ॥ આદરભાવ કીધો ઘણો
કહો કયમ તેડા કૃપાનિધી અમને ॥ કાંઈ એક આજ્ઞા દીઓ
દર્શન આપ્યા દુઃખ સૌ કાપ્યાં ॥ ગુણના ઓશીગણ કીધ

વચન સુણી શિવ મુનીવર પ્રત્યે ॥ વાક્ય વદેછે ત્યાં શહીરે ॥
આજ કરો ઉપગારજ અમને ॥ તમ જેવા દાતા કો નહીરે ॥ ૧૬
માચળ ઘેર મુજ અર્થે તમે ॥ માગું તે કરવા સંચરોરે ॥
પ્રગટ થયાં દેવ અર્થે દેવી ॥ એ વિધી માટે વિવાહ કરોરે ॥ ૧૭
એ કારણ વીનવીએ તમને ॥ સત્ય કામ કોડે કરોરે ॥
જઈ સમજાવો હિમાચળને ॥ માહારૂ કારણ ચિતમાં ધરોરે ॥ ૧૮
વલણ—ધરો કારણ ચિતમાં મુની ॥ હર્ષ પામ્યા અતીઘણું ॥
રણછોડ કહે રીઝ્યા સહી ॥ વરણવ કહું શું તે તણું ॥ ૧

કડવું ૯ મું. રાગ ધોળ.

તે મોકલ્યા બલીહારીરે, આણંદ અંગ ન માય શોભા શી
હેતેશું હરખીને ચાલીયા બલી૦ હર્ષ ઘણો મનમાંય
શોભા શી વર્ણવું બલીહારીરે ॥ ૧
મેશી કરી, બલી૦ સાથે અરૂંધતી આપ શો૦ બલી૦
ને નિર્ખશું, બલી૦ ટળશેતનના તાપ શો૦ બલી૦ ૨
ભણી ચાલીઆ, બલી૦ જોતા નોતમ દેશ શો૦ બલી૦
ખીલીરહ્યાં, બલી૦ દીઠે દુઃખ નહીલેશ શો૦ બલી૦ ૩
લતા ઘણી, બલી૦ નારંગી નવરંગ શો૦ બલી૦
ધી મહેકતી, બલી૦ હરખે અંગો અંગ શો૦ બલી૦ ૪
ર બોલી રહ્યા, બલી૦ હંસ કીરબગ ગાય શો૦ બલી૦
બોલે ઘણું, બલી૦ રૂષી સૌ જોતા જાય શો૦ બલી૦ ૫
પે આવીઆ, બલી૦ કનકમણી મય ધામ શો૦ બલી૦
પતી મહેકતી, બલી૦ અમરાપુરી વત ગામ શો૦ બલી૦ ૬
માધીઆં, બલી૦ વેદ ધુની બહુ થાય શો૦ બલી૦

પુજે ઈશ્વર પ્રીતથી, બીજી૦ નર નારી સુખ દાય શો૦ બલી૦ ૭
હિમાચળનું ભુવન લહી, બલી૦ રૂષી આવ્યા તે દ્વાર શો૦ બલી૦
મૃગાંકાનિવત [illegible], બલી૦ શશિવત તેજ અપાર શો૦ બલી૦
સપ્ત રૂષી આવ્યા જદા, બલી૦ શૈલપતી સામો જાય શો૦ બલી૦
મંદીરમાં પધરાવીને, બલી૦ પ્રીતે પુજ્યા પાય શો૦ બલી૦૯
કરુણા કીધી તમો અમભણી, બ૦ પુન્ય ઉદય થયું આજ શો૦બલી૦
હું છું સેવક તમતણો, બલી૦ કહો મુજ સરખું કાજ શો૦બલી૦ ૧૦
વચન શુણી રૂષી હરખીયા, બલી૦ શૈલને દીધાં માન શો૦ બ૦
માગું તે કરવા આવીયા, બલી૦ શિવને દ્યો કન્યાદાન શં
ધન્ય ભાગ્યછે તમ તણું, બલી૦ પરણશે પુર્ણાનંદ શં
શશિવદની સુતા તમ તણા, બલી૦પ્રગટયાંછે આણંદ શં
સપ્ત રૂષી તમે સાંભળો, બલી૦ વિવાહ મેં નવ થાય શં
મેનકાને સમજાવીએ, બલી૦ જેછે પુત્રીની માય શો૦ ૦
રાણીને રાજા કહે, બલી૦ પુત્રી પર્ણાવ્યાની પેર શો૦
સપ્ત રૂષિ માગું કરે, બલી૦ કૈલાશ પતીને ઘેર શો૦
જનપતી જગદીશછે, બલી૦ કોહોતો કરીએ સાર શો
વચન સુણી મેનાં હરખીઆં, બ૦ વિવાહ કર્યો નિરધાર શ
કુંવાશીફળ આપીયાં, બલી૦ સામસામી કરમાંય શો૦
કુમ કુમ ચરચ્યાંકોડથી, બલી૦ હરખ ઘણો મનમાંય શો
લગ્ન તણો દીન ચારછે, બલી૦ નિશ્ચય કર્યો નિરધાર શ
ઉમયા [illegible] ત્યાં આણીયાં, બ૦ જ્યાંછે અરૂંધતી સાર શો૦
જોડાવ્યું [illegible]ને, બલી૦ આશીસ દીધી અપાર શ
[illegible] પતિ તુજને વરે, બલી૦ પામ્યા બળ અરધાર ૭

કુરે જગદંબા સાર શ્રરી, બલી૦ વચન વદેછે રસાળ શ્રી૦ બલી૦
ધન્ય જીવતનુજ તાતનું, બલી૦ પરણુશે તુજને કૃપાળ શ્રી૦ બ૦ ૧૯
અવીચળ ચૂડો પેહેરીયો, બલી૦ ધન ધન મારીમાય શ્રી૦ બલી૦
વચન વિધી એમ ઓચરી, બલી૦ પ્રીતે લાગ્યાં પાવ શ્રી૦ બ૦ ૨૦
વિવાહ કરી વિધીએ વળ્યાં, બલી૦ આવ્યાં કૈલાસ જ્યાંહ શ્રી૦ બ૦
લગ્ન વિધી માંડીકહી૦ બલી૦ ચાર દીવસની માંય શ્રી૦ બલી૦ ૨૧
શંકર સુણી હર્ષ પામીયા, બલી૦ હૈએ હર્ષ ન માય શ્રી૦ બલી૦
અન્તરધ્યાં એવું કહી, બલી૦ નિજ મંદીર ભણી જાય શ્રી૦ બ૦ ૨૨
સૌનક સાંભળો, બલી૦ નારદ તેડ્યા સાર શ્રી૦ બલી૦
પ્રભુ રીઝીયા, બલી૦ વચન કહે નિરધાર શ્રી૦ બ૦ ૨૩
નેરધાર લગ્ન લીધું સહી ॥ ચાર દિવસની માંહરે ॥
દેવ મુની ગાંધર્વ સહી ॥ તમે તેડી લાવો આંહરે ॥

કડવું ૯ મું. રાગ ધોળ દેશી મોરલીની.

ધારે નેહથી ॥ કહેછે શંકર રાયકે ॥ નારદ તેડ્યા રે નેહથી ॥
સમાં રે લગ્નછે ॥ હૈએ હરખ ન માય કે ॥ નારદ. ૧
રંગી તેડીયા ॥ સુરપતી ધરનો સૌ સાથ કે ॥ નારદ ॥
નેરે વિનવે ॥ શંકર ઝાલીને હાથ કે ॥ નારદ. ૨
ને ચોંપથી ॥ તેડી લાવોને ઘેર કે ॥ નારદ ॥
નીવર ચાલીયા ॥ જાણી લગ્નની પેર કે ॥ નારદ. ૩
જનેરે કહી વળ્યા ॥ નાગ મુની સર્વ દેવ કે ॥ નારદ ॥
મળી ચાલીયા ॥ હર્ખ ભર્યાં તતખેવ કે ॥ નારદ. ૪
હીત વિધી લેઇને ॥ લિખ્યું વિવાહે જાય કે ॥ નારદ ॥
જવીરે સંપતી ॥ તેવી એક અપાય કે ॥ નારદ. ૫

કૈલાશપુરમાં આવી મળ્યાં ॥ ચૌદ લોક શુર રાય કે ॥ નારદ ॥
માનની મંગળ ગાયછે ॥ શિવને પીઠી ચોળાય કે ॥ નારદ. ૬
આભ્રણ પેહેર્યા રૂ ઓપતા ॥ સૌને હરખ ન માય કે ॥ નારદ ॥
લક્ષ્મી સાવીત્રી હરખીયાં ॥ શંકરે ડમરૂડે નાય કે ॥ નારદ. ૭
મુસ્તક મુગટ મણી જડો ॥ શશિ શોભેછે ભાળ કે ॥ નારદ ॥
બાજુ બંધને બેરખા ॥ કટી કંદોરો રસાળ કે ॥ નારદ. ૮
શ્રવણે કુંડળ મણી તણાં ॥ કંઠે મુક્તાના હાર કે ॥ નારદ ॥
શોભે જાન રળિઆમણી ॥ થયા વ્રશભપરે સ્વાર કે ॥ નારદ. ૯
સુત કહે સૌનક્ર સાંભળો ॥ જાન તણો સમુદાય કે ॥
ઔસધીપુરને ઓપાવવા ॥ સૌમુની ગાંધર્વ જાય કે ॥
શૈલ્યપતિતો મંડપ રચે ॥ હેમે હરખ ન માય કે ॥ ન.
વિશ્વ કર્મા તેડાવીયા ॥ તેનો કહુ મહીમાય કે ॥ નારે

વલણ—કહું મહીમા હવે તેહનો ॥ રચીઓ નૌતમ ઠામરે
શોભા જોઈ વિસ્મય થશે ॥ કરિ કારિગરિ ધરિ હ

કડવું ૧૦ મું. રાગ ધોળ દેશી ઢાળકતી.

હામ ધરીને મંડપ રચવા ॥ તેડાવ્યા મુનીજનજી ॥
સ્મર્ણ સુણી વિશ્વકર્મા આવ્યા ॥ પોતે મન પાવનજી ॥
આવતાં રૂષીવર દ્રષ્ટેરે દીઠાતે ॥ ઓશધી પૂરપતિ જ્યારેઙ
તતક્ષણ ઉઠયા નિજ આશનથી ॥ સનમુખ મળીયા ત્યારેઙ
રૂષીપદમાં [illegible] મુસ્તક મૂકીને ॥ દિનતાથી બોલ્યો વચનજી
આજ [illegible] મુજ જન્મ થયો પ્રભુ ॥ આપ પધાર્યા ભૂવનજી ।
દયા કરી મુજ દિનની ઉપર ॥ કૃપા કટાક્ષે જોયુંજી ॥
તમ દર્શનથી અનંત જનમનું ॥ પાતિક સઘળું ખોયુંજી ॥

એમ વિનય કરી પુજન કીધું ॥ બેસારી સિંહાશંનજી ॥
રૂખીવર પૂછે કુશળતા કયમ ॥ તેડીયો ભૂપ વાંનજી ॥ ૫
શૈલ્ય કહે શુણો કૃપાનિધી ॥ મે આદરીયું છે લગંનજી ॥
મંડપ રચના કરવો સુંદીર ॥ થાએ મન મગંનજી ॥ ૬
ઉમયા પુત્રી માહરી તે ॥ વરસે શંકર દેવજી ॥
માટે સુંદીર મંડપ રચીએ ॥ કરૂણા કરી તતએવજી ॥ ૭
વિશ્વ કર્મા કહે મંડપ રચવો ॥ દેખાડો તે ઠામજી ॥
કહી બતાવો કેણુ તરેહનું ॥ કરવું માંહે કામજી ॥ ૮
ામી શું કહું પ્રભુ ॥ તમોછો સર્વત્ત ધીરજી ॥
ાવશે ॥ પૃથ્વીપતિ રણ ધીરજી ॥ ૯
ર્વ પામે ॥ સમાય સૌ જણ એવજી ॥
॥ ॥ આવશે સુરેવર દેવજી ॥ ૧૦
માએ ॥ રચવા માંડ્યું ધામજી ॥
ો ॥ ઉપર રચીયું કામજી ॥ ૧૧
સુધો ॥ સમએ રસ નિરધારજી ॥
રી ॥ ઝળકે તે તેજ અપારજી ॥ ૧૨
ર છાવું ॥ સુવર્ણ કળશ શોભાયજી ॥
। કાંગરા રે મૂક્યા ॥ રજનીયે દીપક થાયજી ॥ ૧૩
મ બેનાકાર કીધું ॥ ચિત્ર વિચિત્રજ ભાતજી ॥
કરતાં વાણી ન પોંચે ॥ શી કહું શોભા વિખ્યાતજી ॥ ૧૪
નાખ્યાં ઓજા ઓળે ॥ તે પર લખીયાં નામજી ॥
। સૌ બેસશે ॥ વાંચી પોતાનાં ઠામજી ॥ ૧૫
સન સુવર્ણ તણાં વળી ॥ મણીમય શુભ જડાવજી ॥

બેસનારા શાળિ રેહેન પેંખે તે મનના ભાવજીઆ ૧૬
ચિત્રવિચિત્ર પક્ષી આદે ॥ બોલશે હવડાં એવાંજી ॥
વૃક્ષ પશુ સૌ આપણીઆં જાણે ॥ હોએ સાચાં જેવાંજી ॥ ૧૭
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળની સૌ ॥ લખીછે નીશાનીજી ॥
કહી શકુ નહીં મુખથકી હું ॥ સરવ સોભા પીછાનીજી ॥ ૧૮
એવી તરેહનો મંડપ રચીને ॥ બેઠાછે ભુપાળજી ॥
સેવક દોડ્યા આવીયા ॥ કહે આવી જાન વિશાળજી ॥ ૧૯
હિમાચળ કહે સુંદરી શુંણો ॥ આવી જાન તતખેવજી ॥
બોલાવો ગુરૂને તદા ॥ ગ્રહસાંન્તિ કરવા એવજી ॥
નિજ બંધુને આજ્ઞા આપી ॥ ત્રિકુટાચળ જેનું નામજી
સામૈયું લઈ સંચરો ભાઈ ॥ કરી લ્યો તતક્ષણ
પર્વત પતિ મળીયા રે ટોળે ॥ જેને જેવી સગાઃ
સામૈયું લઇ ચાલીયાં ॥ બોલેછે ભાટ વધ
વાજતે ગાજતે આવીયાં ॥ નિજ નગ્ર કેરે
જાન આવીને ઉતરીછે ॥ આવ્યાં તેને દ્વાર.
અંન્યોઅન્ય સૌ મળીયાં ત્યારે ॥ ફુલવો પીરશે.
જન સકળ રળિઆત થયાં ॥ ને જયજય બોલ્ય.
વિબુધ વિધી શિવનેજ નમીયાં ॥ ત્રિકુટાચળ તેની નારી
ઉભયને આનંદ થયો વળી ॥ આરાધ્યા ત્રિપુરારીજી ॥
વાજતે ગાજતે નગ્રમાં આવ્યાંને ॥ ઉતર્યા જાની વાસેજી
જન જોઇ સૌ વિસ્મય પામ્યા ॥ મંદિર શુભ આવાસેજી ।
વળતુ—આવાસ જોઇ સૌ વિસ્મય પામ્યા, જાન તણા જન
[illegible] ચડ્યા શિવવર પોતે, શોભા કહું વળી તેહરે

કડવું ૧૧ મું. રાગ ધોળ, દેશી ઉડપતી.

હાંરે શંભુજીતો ચડ્યા વરઘોડે ॥ હાંરે શ્રી કૃષ્ણ બ્રહ્માદિક જોડે ॥
હાંરે વ્યાસ કહે સનકાદિકને વાણી ॥ જોછે હિમાચળ કેરી રાણી ॥ ૧
હાંરે ચંદ્રમણિ તણું શુભ ધામ ॥ હાંરે જોવા બેઠાં મેનાં તેને ઠામ ॥
હાંરે નારદજીને તે લાગી પાય ॥ દેખાડોને શંકર સુખ થાય ॥ ૨
હાંરે જોવા નેહથી બેઠાં જ્યાંહે ॥ હાંરે વરઘોડો તો આવ્યો ત્યાંહે ॥
હાંરે આગળ ગાંધ્રવ ગાતા જાય ॥ અપસરા નૃત્ય કરે સુખ દાય ॥ ૩
હાંરે ઢોલ દદામા દુંદભી વાજે ॥ હાંરે ગાય કુલોબાકુરે નગ ગાજે ॥
(યક્ષ કુબેર કહેવાય ॥ દશ દીગપતિ વેગે મળાય ॥ ૪
ન વરૂણ અને યમ ધર્મ જેહ ॥ હાંરે મેનાં કહે વરે
આવ્યા એહ ॥
રદ કહે શિવસેવક સાર ॥ આવ્યા જાનૈયા નિરધાર ॥ ૫
[illegible] ાર ॥ હાંરે આવ્યા શંકર કહે તેની વાર ॥
ા સૂરજ સાક્ષી વર દેવ ॥ આવ્યું ચંદ્ર મંડળ તતખેવ ॥ ૬
ગ્રહ મધે બીરાજે ભુપ ॥ હાંરે હરખ્યાં જોઇને સદ્ય સ્વરૂપ ॥
હતો ઐરાવતપર ગાજે ॥ સૂરપતિને શિર છત્ર બીરાજે ॥ ૭
ઇને મેનકા તે હરખ્યાં અપાર ॥ હાંરે નારદ એ આવ્યા
ત્રિપુરારે ॥
ય સૂરપતિ શિવનો દાસ ॥ હજુર સેવામાં રહે નિત્ય પાસ ॥ ૮
રખ્યાં શૈલ્યપતિની રાણી ॥ હાંરે કેવા હશે શંકર શૂળપાણી ॥
આવ્યો વિરંચી મુનીવર રાય ॥ જોઇને હૈએ તે હરખ ન માય ॥ ૯
વેષ્ણું અર્ધાંગે કમળા સોહે ॥ હાંરે જેને તેજે ત્રિભોવન મોહે ॥
ને વાણી વદે છે એવ ॥ નારદને કહે આ મહાદેવ ॥ ૧૦

હારે વિધિસુતવાણી વદેછે[illegible]રે ॥હારેશિવના શખાકહેવાય નિરધાર॥
હારે સૈન્ય સુશોભિત જોઈ તેનીવાર ॥ગર્વ તો થયો મનમાંઅપાર ॥ ૧૧
હારે અંતરર્યામી છે આત્મારામ ॥ હારે તેને ખબર થઇ તે ઠામ॥
હારે ભકતવચ્છળનો ધર્મ ધારૂં ॥ મેનાં મનથી હું ગર્વને ટાળું॥૧૨
હારેઅભિમાનનથી મને વહાલુંહારે અહંમ મમતા કરે શાને સારૂ॥
હારે માટે રૂપ શ્રેષ્ઠક નિજ ધરીએ॥ મન ભંગ મેનાનું કરીએ ॥ ૧૩
હારે એમ વિચારી શંકર રાય ॥ હારે કરે ગ્રહણ તે કદ્રુપ કાય ॥
હારે રણછોડના પ્રભુઅંતરર્યામી ॥ ભૂત પ્રેતના સૈન્યમાં સ્વામી ॥૧૪

વલણ—સ્વામી આવ્યા સર્વથા ॥ વિક્રાળ સૈન્યની માંહ
નારદજી દેખાડતા ॥ મેનકા પ્રત્યે ત્યાંહરે॥ ૧

કડવું ૧૨ મું રાગ ધનાશ્રી.

સુત કહે સૌનક સાંભળોરે ॥ હરીનો મહીમારે જેહ ॥
સૈન્ય આવ્યું જે શંકર તણુંરે ॥ મેનાં નીરખે છે ... ॥
ભૂત ભૈરવ ગણ નાચતારે ॥ આગળ રણતુર થાય ॥
પ્રેત પિશાચના સૈન્યમાંરે ॥ આવ્યા શંકર રાય ॥
વાહન નંદિ દુબળોરે ॥ ભસ્મ ધરીછેરે અંગ ॥
ગજ વાગમ્બર ઓઢીઉંરે ॥ ડાકલે ડમરૂરે સંગ ॥
ત્રીશુળ ધર્યું કરમાં સહીરે ॥ જટા મુસ્તક મોળ ॥
ત્રીપુર દહનવંત નેત્રછે રે ॥ દીસે રાતાં રે ચોળ ॥
વિષધર અંગ શોભિ રહ્યારે ॥ મારે ફુંક ચોપાસ ॥
વ્રક્ષ પતંગ પક્ષી સહીરે ॥ પામે વિષથકી નાશ ॥
એ વીધી સ્વરૂપ બીહામણુંરે ॥ કીધું શંકરે સાર ॥
રૂપ તળવાને કારણેરે ॥ કોય ન જાણેરે પાર ॥

કૌતિક દીઠું જ્યારેરે ॥ મેના પુછેછે વાત ॥
કહોને આ કોણુ આવ્યું હમણારે ॥ નારદ સૌ ઉતપાત? ॥ ૭
વીધિસુત વાણી એમ બોલીયારે ॥ મેના પ્રત્યેરે એવ ॥
તુજ પુત્રીને પરણશેરે ॥ એતો આવ્યા મહાદેવ ॥ ૮
વાઅક શુંણતામાં શુંધ ગઇરે ॥ ન રહ્યું અંગનું ભાન ॥
સુખ હતું તેવું દુઃખ થયુંરે ॥ ઉતર્યું પળમાં રે માન ॥ ૯
મુર્છા થઇ તવ રાણીનેરે ॥ સ્વાસો સ્વાસ રહીત ॥
જળ વહે નેત્રમાં પૂરશાં રે ॥ જાણે મેઘ સહીત ॥ ૧૦
વ્રક્ષ થકી ધરણી પડેરે ॥ તરૂલતારે જેમ ॥
હિમાચળની રે સુંદરી રે ॥ વસુધા ઢળી પડી તેમ ॥ ૧૧
હવે કયાં જાઉ ને શું કરૂંરે ॥ નયણે નવરે જોવાય ॥
... હોય મારૂ આ શમેરે ॥ આણી વિષ મને પાય ॥ ૧૨
... ...એરે ॥ આ જોગીનેરે ઘેર ॥
...ખે આ શું કર્યુંરે ॥ કીયા દીવસનું વેર ॥ ૧૩
...ક જીવત માહરૂરે ॥ ધિક હિમાચળ રાય ॥
...ક પુત્રીના જન્મને રે ॥ શોધી કાઢી આ કાય ॥ ૧૪
...યો નહીં માહરોરે ॥ છેદી કાઢી ન બહાર ॥
તપ કરી ઘણું રે ॥ માગ્યો આ ભરથાર ॥ ૧૫
...ડયો ત્રણ લોકમાંરે ॥ સુરપતિ વસુધાના રાય ॥
એને હું આપું નહીંરે ॥ મહારો જીવ જો જાય ॥ ૧૬
બ્રહ્મા તાંહાં આવીઆરે ॥ મેનાં કેરીરે પાસ ॥
...ને પ્રેમથીરે ॥ ઉભા આવી આવિનાશ ॥ ૧૭
...સર્વના એ સહીરે ॥ ચૌદ લોકના નાથ ॥

ઉભા આવી તાહરે આંગણેરે ॥ ધરી દક્ષિણ હાથ ॥ ૧૮
જપ તપ તિર્થે મળે નહીંરે ॥ ન મળે દીધેરે દાન ॥
તારૂં તો ભાગ્ય ઉદય થયુંરે ॥ ઉભા આવી ભગવાન ॥ ૧૯
વાયક વિધીનાં સાંભળીરે ॥ પ્રગટ્યો હુતાશન ॥
જોગીને કેમ આપીએરે ॥ પુત્રી પર્મ રતન ॥ ૨૦
માત પિતા તો એને નહીંરે ॥ રેહેવાને શમશાન ॥
શા સુખ ઉપરે આપીએરે ॥ એને કન્યારે દાન ॥ ૨૧
દીપક હાથમાં લેઇનેરે ॥ અંધ પડે જમ કુપ ॥
મણી નવ જોય માહરૂં બોળખુંરે ॥ આછે કાચ કરૂપ ॥ ૨૨
એવે હિમાચળ આવીયારે ॥ સુરપતિ મુની વરરાય ॥
કાલાવાલા સર્વે કરેરે ॥ ક્રોધી ક્રામ... થાય ॥ ૨૩
કર્તા હરતા સકળનારે ॥ આપે કાહાવેરે દાસ ॥
રણછોડ કહે એમ સાંભળેરે ॥ તેમ તેમ ચઢી... રીસ

વલણ—રીસ ચઢેછે રાણીને, સૌ કરગરેછે જ્યાંહરે;
એવે ઉમયા આવીયાં, મેનકા બેઠાં ત્યાંહરે.

કડવું ૧૩ મું. રાગ રૂક્ષમણી હરણના ઢા. ૧૦

સુતરે પુરાણી કહે ઉમયાજી આવ્યા ॥ માતાને વિધીએ વાર
ચેસ્ટા શી માંડીછે આરે ઇશ્વરની ॥ પાર એનો કોઇ નવ
આદિ અંત્યને મધ્યને જાણે ॥ ચૌદ ભુવનના ઇશછેરે ।
અનંત રૂપ ઇશ્વરને અંગે ॥ જગતપતિ શ્રી જગદીશ છેરે
સ્થાવર જંગમ સચરાચરમાં ॥ વ્યાપક એહને જાણજોરે ।
એહ વિના નહી અન્ય ઉપાશના, સાચું કહું મન આણ
મહા તપસી મહેતો પ્રસન કરેલાછે ॥ અનંત બ્રહ્માંડનાધીશને

મનતન અરપ્યું મેં એને ચરણે ॥ તું ન જાણે જગદીશનેરે ॥ ૪
સિંહ તજી સસલાને તું રાચે ॥ રૂપને તું નવ ઓળખેરે ॥
ઋષિવર તેજ દરપણવત લેખે ॥ વચન માતા તું એ સાંભળેરે ॥ ૫
માટે દર્પ તજીને તું એહ ઇશ્વરને ॥ જાણીને પૂંજ્યમા પ્રીતયથીરે ॥
માહારો તો આત્મા અરપ્યોછે એને ॥ વરીને બેઠીછું હું ચિત્તથીરે ॥
વજ્રાગ્નિવત વચન શુંણીને ॥મેનાં તો ક્રોધ ઘણો કરેરે ॥
તાહરો માહરો દેહ પાડુંતો ॥ એહ સ્વામી તું ક્યાંથી વરેરે ॥ ૭
એટલામાં તહાં લક્ષ્માપતિ પ્રભુ ॥ પ્રેમથી પાસે આવતારે ॥
મેનકાને સમજાવાને માટે ॥ શબ્દ કહે મન ભાવતારે ॥ ૮
કેમ વરને નથી પુંજ્યાંને લેતાં ॥ કોટી મદન વત દેહમેરે ॥
અંતરયામીને નથીરે ઓળખતાં ॥ જન્મ મરણ નહીં એહનેરે ॥ ૯
-મારામ સરવના ઇશ્વર ॥ ચૌદ ભુવન સેવા કરેરે ॥
તમારા ને હિમાચળના ॥ અખીલેશ્વર કન્યા વરેરે ॥ ૧૦
મેનાંનું મન નનાવતાં ॥ માસ એક તો વહી ગયારે ॥
તે દીવસથી ઠરીયા ॥ કૃષ્ણે બોધ શિવને કહ્યારે ॥ ૧૧
આ વેષને તજીને ॥ નીજ જનને કરૂણા કરોરે ॥
ક્ષને જીવન માહારા ॥ ગૌર રૂપ વિધાએ ધરોરે ॥ ૧૨
ળ જોત પ્રકાશી ત્યાં જુગતે ॥ અરણોદય કોટી થયારે ॥
સરવત્ર તે દેવવત ભાસે ॥ જાણે કો શક્ર ઉભા રહ્યારે ॥ ૧૩
ઉદય સમે તીમીર નાસે ॥ ચકીત મેનાં મનમાં થયારે ॥
કોટીને હાર પમાડે ॥ મેં ઇશ્વર ઓળખ્યા નહીંરે ॥ ૧૪
ત રૂપને નખશીખ શોભા ॥ નિરખીને લજ્યા પામતારે ॥
ની એહ ભીક્ષા કરી ॥ વારે વારે શિર નામતારે ॥ ૧૫

લાવીને પોકણુ શરીયા આગથી ॥ વિલંબ હવે નવ કીજીયેરે ॥
બારણે આવ્યા ત્રીભુવન સ્વામી ॥ કોડે કન્યાદાન દિજીએરે ॥ ૧૬
પુખવા કારણ સાહિલપોતે ॥ સત્વર વેગે વેહેલાં કરે રે ॥
આવીયો હર્ષ મેનાને અંગે ॥ ઉમંગ ઘણો મનથી ધરે રે ॥ ૧૭
આવીને પોતે બારણા માહે ॥ શંકર સામા ઉભાં રહ્યાં રે ॥
નખ શીખ પરીયંત કષ્ટીએ જોઇને ॥ પુખણાં તીજ કરમાં ગ્રહ્યાંરે ॥ ૧૮
ખુશળ ખુશળ ત્રાકને શરીયા ॥ ધુંડી પીડી ઉતારતાં રે ॥
વીલંબ થશેતો રિસાઇ જાશે ॥ મેનાતો મન એમ ધારતાં રે ॥ ૧૯
હેતે શું શંકર પોખીને લીધા. મંડપમાં પધરાવતાં રે ॥
નેત્રાંબુજ જોઇ ત્રમીન પામે ॥ રૂપ જોઇને ઘેહેલાં થતાં રે ॥ ૨૦
ધન્ય જીવત મુજ પુત્રીરે કેરૂં ॥ પારવતી પ્રભુ પરણશેરે ॥
આજ મનોરથ મનડારે કેરા ॥ સફળ સીધ્ય આહારે થશે રે ॥
વલણ—થશે મનોરથ સરવથા, રણછોડ હરી મન ભાવી
ચૌદ ભુવનપતી નાથને, જોવા જન ॥ આવીયા રે

કડવું ૧૪ મુ. રાગ સં. ૨૦.

સુતબોલીયારે કે, મનકા દીક શ્રવણે ધરે;
જન માત્રજરે કે, શિવવર જોવા પરવરે.
પુંજે મેનકારે કે, જન સઉ જોવા આવતા;
વિષ્ણુ વિધી મધ્યરે કે, શકુન મનુંશમન ભાવતા.
મઘાંમારરે કે, શુરપતી ધરીને ઉભા રહ્યા;
દશ દિશપતીરે કે, છડીદાર સરવે થયા.
દ્વાદશ ભાસ્કરરે કે, ચમર સાહ શિવને કરે;
શશિદીપકરે કે, જોત્ય પ્રકાશીત ત્યાં ધરે.

નવનિધ લક્ષ્મીરે કે ॥ સ્તવન કરે તે તહીં ॥
અસ્ટ મહાસીદ્ધિરે કે ॥ પ્રભુનાં આવે ત્યાં સહી ॥ ૫
ચૌદ લોકજરે કે ॥ હર્ષ ઘણો હઇએ ધરે ॥
ધન્ય ભાગ્યજરે કે ॥ ઉમયા શંકરને વરે ॥ ૬
પુરવાશીરે કે ॥ પ્રેમ થકી વ્યાકુળ થયાં ॥
આવ્યાં ન્યાળવારે કે ॥ ભાન વપુનાં નવ રહ્યાં ॥ ૭
પુરનારીરે કે ॥ શંકર જોવાને જતી ॥
મેહેલી બાળનેરે કે ॥ શીવ સનમુખ ચાલી સતી. ॥ ૮
કોઈ સ્વામીનેરે કે ॥ માર્જન કરતી જ્યાંહરે ॥
મેલી અધવચરે કે ॥ નિર્ખવા ચાલી ત્યાહરે ॥ ૯
કોઈ વેણીરે કે ॥ ગુંથતી દરપણ કરે સહી ॥
ચાલી તેમજરે કે ॥ ભાન શરીરનું રહ્યું નહીં ॥ ૧૦
પ સ્વામીને... કે ॥ ભોજન પીરસતાં તજી ગઈ ॥
જ આહારજરે કે ॥ તજી ચાલી પાત્રજ મઇ ॥ ૧૧
ા અવળાંરે કે ॥ આભ્રણ પેહેરીને જતી ॥
વ ન્યહાળવારે કે ॥ શરીરતણી નવ રહી મતી ॥ ૧૨
ાંતો મુક્તારે કે ॥ કુસુમ તણી વ્રષ્ટી થતી ॥
મેક દ્રષ્ટીએરે કે ॥ ન્યાળી રહ્યો ઔશધિ પુરપતિ ॥ ૧૩
ગત સરવનારે કે ॥ બંધનતો શંકર હરે ॥
ધન્ય ઉમયાનારે કે ॥ ભાગ્યજે શિવ વરને વરે ॥ ૧૪
પુર વાશીરે કે ॥ સર્વને હર્ષ થયો ઘણો ॥
એક જિભ્યાએરે કે ॥ વરણવશું કહું તે તણો ॥ ૧૫
વેદ વંતારે કે ॥ રૂષીવર હર્ષ ઘણો ધરે ॥

દેવ સરવેરે કે ॥ કુસુમ તણી વૃષ્ટી કરે ॥ ૧૬
એવી રીતેરે કે ॥ મંડપમાં આવ્યા જદા ॥
જય જય શબ્દજરે કે ॥ ચૌદ લોક ઉચરે તદા ॥ ૧૭
કોટી જન્મનુંરે કે ॥ પુન્ય હિમાચળનું સહી ॥
એના ભાગ્યમાંરે કે ॥ બાકી હવે કાંઇ નવ રહી ॥ ૧૮
માંહ્યરામાંરે કે ॥ શંકરને પધરાવીયા ॥
ઔસધી પતિનારે કે ॥ મનમાં હરી ઘણું ભાવીયા ॥ ૧૯
સચી સાવિત્રીરે કે ॥ લક્ષ્મી સહીત સઉ ગાયછે ॥
રણછોડ કહેછેરે કે ॥ પરણ્યા તણી વિધી થાયછે ॥ ૨૦

વલણ—વિધી કહું પરણ્યા તણી, વાજા અગણીત વાયરે;
ચૌદ લોક જોવા સામા, હઇએ હરખ ન માયરે. ॥૧॥

કડવું ૧૫ મું રાગ રજવાડી દેશીની ગરબીનો ચાલ [illegible]

લગન સમે ઉમાયા સતી ॥ અંગે [illegible] ધરે ॥ શં
ભુરે વદન કોટીશશિભાનું ॥ ત્યાં વર ખુબ શુંકરે ॥ શં૦
માંગ સમાર્યા મોતીયે ॥ બેઉ લટ હળકતી ॥ શંભુન
ભુરે મુક્તામણી જડી ડાંમણી ॥ તે શિર ઝળકતી ॥ શં
ભાળે તીલક શુભ ચાંદલો ॥ જાણે શોભિમણી ॥
ભુરે ભ્રકુટી ધનુષાકાર ॥ નેત્રની શોભા ઘણી ॥ શં૦
નાસિકા કીર સમાન ॥ તેહ શોભે વળી ॥ શંભુના૦
ભુરે અધર પ્રવાળીયા દંત ॥ દીસેછે દાડમ કળી ॥ શંભુ૦
કર્ણ ફુલ ઝળે કે છે તે ॥ શોભે કોટી શશિ. શંભુન
ભુરે અંમૃત રસનાની વાણીએ ॥ વદન રહ્યું હસી ॥ શંભુ૦
[illegible] બહુ [illegible] ॥ [illegible] શંભુના॥

જીરે કંચુકી રત્ન જડાવ ॥ શોભામાં બાકી નહી ॥ શંભુનાથ૬
બાજુ બંધ ને બેહેરખા ॥ હસ્તે ધર્યા બહુ ॥ શંભુનાથ૦
જીરે કંકણ ચુડો જડાવ ॥ શોભા તેની શી કહુ ॥ શંભુનાથ૦૭
કટીએ કંદોરાની કોર ॥ શોભા તે ભણી તણી ॥ શંભુનાથ૦
જીરે નેપુર નો બહુનાદ ॥ વાજે ઘુઘરી ઘણી ॥ શંભુનાથ૦૮
અણવટ વીંછુવા પાય તે ॥ અવની પરધરે ॥ શંભુનાથ૦
જીરે રણછોડના પ્રભુ આપ ને ॥ ઉમયા એ વરે ॥ શંભુનાથ૯

વળણ—અણવટ વીંછવા પાયમાં ॥ અવનીપર ડગલાં ભરે ॥
રણછોડ કહે શંકર વળી ॥ ઉમયા વરવા મન ધરે ॥

કડવું ૧૬ મુ રાગ ધોળ.

સમે સમે વર્તે ત્યાં થાય ॥ શોભાગ્ય બોલોરે ॥
ધોળ મંગળ નોત્તમ ગાય ॥ શોભાગ્ય બોલોરે ॥ ૧
ો નાદ ભેરી ... ॥ શો૦ ઉમયા ને શંકર વીરાજે ॥ શો૦ ૨
રામાં આવી ભુપ ॥ શો. સર્વ ન્યાળી ન્યાળી જુવે રૂપ ॥ શો૦ ૩
ને પધરાવે ॥ શો. બ્રહ્માં સ્વસ્તી વાચન ભણાવે ॥ શો. ૪
માં વ્રતજવહોમે ॥ શો. વિપ્ર વેદ ધુની બહુ બોલે ॥ શો૦ ૫
ંતર પટલ્યાં ધરીયાં ॥ શો. તાંબોળનાં છાટણ્ણ કરીયાં ॥ શો૦ ૬
ાયા કેરૂં અંગ ॥ શો૦ વિનતા સર્વ થઈ મનભંગ ॥ શો૦ ૭
ક્તિ અંબા એહ ॥ શો૦ જેહની કોટી શશિ સમ દેહ ॥ શો. ૮
શિવ જોડે બીરાજે ॥ શો૦ રૂપે કોટીક કંદ્રપે લાજે ॥ શો. ૯
નું કારજ કીધું ॥ શો૦ દ્વીજે આશિશ અતીશય દીધું ॥ શો૦ ૧૦
ળ ફેરા ફરાય ॥ શો૦ એક એકિક વિધીથી થાય ॥ શો૦ ૧૧
ઉમયાના દીઠી જ્યારે ॥ શો. ... ગયા ... ૧૨

તે વિર્યજ નાંખ્યું જેહ ॥ શો. સાઠચસહસ્ત્ર બટુક થયા તેહ ॥ શો૦ ૧૩
શુંદર વપુને કિશોર વય તોલે ॥ શો. વેદધ્વની કરે બહુ ડોલે ॥ શો૦ ૧૪
શિવે બ્રહ્માને જોઈ ક્રોધ કીધો ॥ શો. ક્ષમા કરો ઉમાયે બોધ દીધો ॥ શો. ૧૫
થયા બ્રહ્મા તે બ્રહ્મજ જાણી ॥ શો. ગંગા સ્નાન કરાવ્યું શુળપાણી ॥ શો. ૧૬
ત્યાંતો પેહેલું મંગળ વર્તાય ॥ શો૦ મંગળ ગાન અતીશય થાય ॥ શો. ૧૭
ત્યાંતો બીજું મંગળ કીધું ॥ શો. અસ્ટમહા દાન વિધીએ દીધું ॥ શો ૧૮
ત્યાંતો ત્રીજુ મંગળ સોહે ॥ શો. જેને તેજે ત્રીભોવન મોહે ॥ શો૦ ૧
ત્યાંતો ચોથું મંગળ કહીએ ॥ શો. જોઈ લગ્નને પાવન થઈએ ॥ શો૦ ૨૦
એહ વિધીએ મંગળ ફેરી ફરીયાં, શો૦ વિધી પુર્વક દાન આચરીયાં. શો૦ ૨૧
મેનાં હિમાચળ મન હર્ખે ॥ શો૦ જનમાત્ર ફરી ફરી નરખે ॥ શો૦ ૨૨
થયાં ભાગ્ય ઉદય દુઃખ વામી ॥ શો. ઉમયા શંકર વર પામી ॥ શો. ૨૦
શિવ ગૌરી ઉઠયાં પરણી ॥ શો. શીખ્યા શૈલ્યપતિની ઘરણી ॥ શો.
કહે રણછોડ હર્વે ન માય ॥ શો૦ ગોરવ વેળા શલ્યપતિ જાય ॥ શો

વલણ—ગોરવ વેહેલા પધારીયે ॥ કૃપા કરી દિના નાથ

સુર મુની વિષ્ણુ વિધી સઉ ॥ તમો તેડી લાવો સા

કડવું ૧૭ મું. રાગ દેશી. કસ્તુરીની ચાલની

સુત કહે સૌનક સાભળો ॥ ગોરવ જમવાને હરી ॥
આણંદ અતી ઘણો શૈલ્યને તે ॥ સામગ્રી સરવે કરી
જન સકળને વિષ્ણુ વિધિસહુ ॥ સમય થયે પછી આવ
આવતા દેઠા હીમાચળે ॥ મનમા અતીશય મહાલાયા ॥
ઉશ્ણોદકથી સ્નાન કરીને ॥ ચંદન ચરચ્યા પ્રેમથી ॥
શુભ સુગંધી કુશુમ માળા ॥ ગુંથી સુત્રજ હેમથી ॥
સુવર્ણના જળપાત્ર સરવે ॥ લાવીને તવ મુકીયા ॥

(—)

દ્રષ્ટી માંડી મીનકાયે ॥ મુર્તી મનથી નવ મુકીયાં ॥ ૪
પુસ્પમાળ શિવ વિષ્ણુ વિધીને ॥ અરપી નિજ કરમાં ધરી ॥
બાજોઠપર પધરાવીયા ॥ મીનકા તે નીરખે નેહ ભરી ॥ ૫
કૃષ્ણ વિધીની મધ્ય બેઠા ॥ સુરપતિ મુનીવર તે સહી ॥
ભાનુંશશિ દીગપતિ સરવે ॥ ગોરવ જમવાને તહીં ॥ ૬
સોના બાજઠ પર થાળ ધરીને ॥ પોતે બીરાજ્યા પ્રભુ તહીં ॥
કંચન થાળી માહપ્રવાળી ॥ બત્રિશવાનાં બહુ મહીં ॥ ૭
આરોગવાને શંકર બેઠા ॥ જેહછે ત્રીભુવનના ધણી ॥
ખાજાં ઘેબર જલેબીને ॥ સુતફેણી શોભે ઘણી ॥ ૮
કુળી મોદીકને દળ સેવૈયા ॥ સરકરા લાડુ અતી ॥
પકવાન સકળનું વરણવ કરવા ॥ પહેચે નહી મહારી મતી ॥ ૯
પુરી ધારી કચોળીને ॥ પક્વાન કીધાંછે ઘણાં ॥
અખોડ પસ્તા[illegible] સુંદીર ॥ વખાણુ શું કરૂ તે તણાં ॥ ૧૦
[illegible] દુધપાક સુંદીર ॥ શેવ સુવાળી શોભતી ॥
[illegible]ને વેઢમી ધારી ॥ પ્રેમ પીરસેછે અતી ॥ ૧૧
[illegible] દધી ખંડાદે ॥ વડા વિધીયે બહુ કરેચા ॥
[illegible]વીધ્ય પ્રકારેનાં તે ॥ શંકરજી આગળ ધરેચા ॥ ૧૨
[illegible]ોધરીને તુરીયાં ॥ ગળી ગુવાર તણી ફળી ॥
કંકોડાં રતાળુ ॥ રીગણા ચોળાફળિ તળી ॥ ૧૩
[illegible]ી ભાજીને કેરીના કટકા ॥ અથાણા હું શું કહું ॥
[illegible]લીંબુને કમંદાતે ॥ સાર ગણતાં શું લહું ॥ ૧૪
[illegible]ંનો પાર નાવે ॥ કીધાં કેળા વ્રતશું ॥
મીનકા હરીને ॥ પાક શકળ અમૃતશું ॥ ૧૫

કુરે કમોદની કેસરીને ॥ ભાવધરી પોતે કરયો ॥
પીરસે ઉમયા પતિને ॥ હિમાચળ હરખે ભર્યો ॥ ૧૬
જે જોઇયે તે માગી લેજ્યો॥ અમને કૃતારથ કીજીયે ॥
રણછોડના પ્રભુ આશા અમને ॥ જુઠણ પ્રેમે દીજીયે ॥ ૧૭
વલણ—જુઠણ આપો નાથ મહારા ॥ હાથ જોડીને રજ્ઞારે ॥
પેહેરામણી તો લીજીયે ॥ ત્યારે કૃતર્થ અમે થયારે ॥ ૧

કડવું ૧૮ મું. રાગ ધોળ.

સુત કહે સૌનક સાંભળેરે ॥ હિમાચળના રે ભાગ્ય ॥
પેહેરામણી તો પ્રીતે કરેરે ॥ લાગી શિવને રે પાગ્ય ॥ ૧
રૂષી અઠ્યાશી શહસ્ત્રને રે ॥ આપ્યાં પટકુળ સાર ॥
રૂષીપતનીને પ્રીતથીરે ॥ આપ્યાં વસ્ત્ર તે વાર ॥ ૨
સુરપતી સાથે ઇંદ્રને રે ॥ આ[illegible] નૌતમ થાટ ॥
કોને કડાં કોને સાંકળાં રે ॥ કોને પટકુ[illegible] સાટ ॥ ૩
ચંદ્ર સુરજ દશ દિગપતિ રે ॥ તેને હીમના હાર
ચૌદજ લોકને ચુંપથી રે ॥ કેહેતાં નાવેરે પાર ॥
વિધીને વિવેક કીધો ઘણો રે ॥ આપી લાગીયા
તમ સરખું કાંઇ છે નહી રે ॥ હું રંકથી તે શું ૪
કમળાપતિ શ્રી કૃષ્ણને રે ॥ મણી મુક્તાના હાર
હુંથી તો કાંઇ બને નહી રે ॥ તમો વીશ્વ આધાર
શિવને તો તીલક કોડ કરયું રે ॥ આપ્યાં નૌત્તમ ૬
પુષ્પની પાંખડી માહરી રે ॥ માની લ્યો ભગવાન
તન મન ધન અર્પણ ધરયું રે ॥ આ તમારી છે દે
જીવન જગતના જો તમો રે ॥ માટે રાખજો ને

ધન્ય ભાગ્ય ધરણી તણાં રે ॥ ધન્ય પુરને અવાસ ॥
અખંડ બ્રમાંડના અધીપતી રે ॥ આવીયા અવીનાશ ॥ ૯
કૃષ્ણ કહે કન્યા વળાવિએ રે ॥ તમ પુત્રી છે પર્મ ॥
જગત વીષે કીરતી થઈ રે ॥ રહ્યો અવાચળ ધર્મ ॥ ૧૦
મેનાં વળાવે છે ઉમયાને રે ॥ હેત રાખજો બાઈ ॥
તેં તહારે તપ બળ થકી રે ॥ કીધી શિવશું સગાઈ ॥ ૧૧
ચૌદ ભુવનપતિને વરી રે ॥ કીધાં અમને પાવંન ॥
મીની આગ્ના પાળજો રે ॥ કરી નીર્મળ મંન ॥ ૧૨
કળ પરવન જે સહી ॥ લાગ્યા નમી નમી પાય ॥
ન આશિશ દેઈનેરે ॥ શિવ કૈલાશ જાય. ॥ ૧૩
યા પતી પરણી આ વ્યારે ॥ વ્રરટી પુરૂષની કાય ॥
સરવ સુખ પાયારે॥ હઈએ હરે . ય.॥ ૧૪
નાતા માગી ર જતારે ॥ દેવ મુનીવર જેહ॥
શિવરે વિવાહ ગિએ સાંભળેરે ॥ થાય નીર્મળ દેહ. ॥ ૧૫
રણછોડને કરૂણ કરોરે ॥ તમો દીનારે નાથ ॥
શિવગ શેવક સદા જાણીનેરે ॥ ઝાલો ગરીબની હાથ.॥ ૧૬
દ ાવતી પુરીમાં સહીરે ॥ વસે વિપ્રજ જેહ ॥
ઉદીચ ગ્નાતીમાં ઉતપતિરે ॥ શિવ ચરણશું નેહ ॥ ૧૭
સવંત અઢ રે અડ્યાશીયોરે ॥ શુભ શ્રાવણ મા ૧ ॥
સુકલ પ્રતીપદા બેસતારે ॥ શુભ ચંદ્રમો વાસ ॥ ૧૮
વિધીએ વીવાહ પુરણ થયોરે ॥ પોતી મનનીરે આશ ॥
ાય શીખેનેરે સાંભળેરે ॥ થાય કૈલાશ વાસ ॥ ૧૯

વળણ.

ગાય સીખેને સાંભળે, ચિત્તરાખે ઉરમાં ધરી;
રણછોડ કહે સેવો સદા, રીઝે શિવ બ્રહ્માહરી. ૧

